BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) JAGIELLOŃSKA 6—2.

Nr. Wilno, dnia 13 listopada 1929 roku. 180.

Treść numeru:

----ooo§ooo----

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Aidas" o stosunkach litewsko-łotewskich.

"Lietuvos Aidas"Nr.255 z dn.8.XI.r.b.Art.p.t."Nasze stosunki z Łotwą". Streszczenie:

W porównaniu z Estonją, stosunki nasze z Łotwą musiały i muszą być znacznie bliższe ze względu na to, iż Łotysze są nietylko sąsiadami, lecz również pobratymcami. Coprawda, w stosunkach między Litwą a Łotwą przebiega niekiedy cień, jednak zawsze się żyje tu nadzieją lepszej przyszłości. Winę za te niesnaski Litwini nie są skłonni składać na Łotwę. Coprawda, wydaje się im, iż Łotysze politykę swą zbyt opierają na orjentacji warszawskiej, co częstokroć ztrudnia porozumienie z Litwą.

Przechodząc do stosunków gospodarczych, należy stwierdzić, iż eksport litewski jest zainteresowany w rynku łotewskim. W eksporcie tym figurują: jaja, len i konie, jako główne pozycje. Coprawda wywóz tych towarów do Łotwy ma charakter tranzytowy i w ten sposób bardziej są w nim zainteresowani sami Łotysze niż Litwini. Być może nawet, w razie gdyby Łotwa nie sprowadzała tych towarów, wpłynęłoby to dodatnio na rozwój Kłajpedy.

Jeśli traktować sprawę układu handlowego z Łotwą realnie, należy przyjść do wniosku, iż żadnej rekompensaty gospodarczej spodziewać się od Łotwy nie wypada. W razie jednak nawiązania bliższych stosunków bliższych stosunków handlowych, jednego wypada Litwie się spodziewać - jeśli już nie przyjaźni, to przynajmniej neutralności w dziedzinie politycznej.-

"Lietuvos Zinios" o konjunkturze politycznej w Europie Wschodniej.

"Lietuvos Zinios" w Nr.256 z dn.9.XI.r.b., nawiązując do mianowana d-ra Zauniusa ministrem spraw zagranicznych, między innemi pisze:

Ciężką spuściznę otrzymał nowy minister spraw zagranicznych. W ciągu dwóch i pół lat premjerostwa p.Voldemarasa zaniedbano cały szereg pierwszorzędnych kwestyj. Przedewszystkiem - nawiązanie ściślejszych stosunków z innemi państwami, poczem jednak kwestja wileńska i stosunki polsko-litewskie, które są dzisiaj bardzo aktualne, bardziej nawet, niż za czasów Voldemarasa. Obecnie wszyscy troszczą się o pokój w Europie Wschodniej i o zażegnanie niebezpieczeństwa wojny. Pierwsi zrozumieli to Niemcy i już likwidują sporne z Polską kwestje. Po zlikwidowaniu sporu polsko-niemieckiego następuje z kolei "wschodnie Locarno". Będzie go chciała naturalnie przedewszystkiem Polska, która bojąc się porażki w polityce europejskiej, tak prędko przystąpiła do rokowań z Niemcami. Rokowania te uczą nas, że przynajmniej narazie Polska wyrzeknie się myśli o oderwaniu Prus Wschodnich od Niemiec i zastanowi się nad tem, czy nie dałoby się czegoś zrobić z Litwą. Podobne nagłe ustępstwa Polski na rzecz Niemiec politycy nasi powinni dobrze odszyfrować i zawczasu zażegnać mogące stąd wyniknąć konsekwencje. Nie jesteśmy pesymistycznie usposobieni względem losu Litwy, w każdym jednak razie nowe zjawiska w polityce europejskij powinniśmy nietylko należycie ocenić, ~~tylko~~ lecz być przygotowani na ich spotkanie. Od tego będzie zależało nasze zwycięstwo albo porażka.-

H o ł ó w k o o c a ł o k s z t a ł c i e k w e s t j i p o l s k o - l i t e w s k i e j .

Podczas pobytu w Rydze, naczelnik wydziału wschodniego ministerstwa spraw zagranicznych, p.Hołówko, udzielił wywiadu przedstawicielowi pewnego pisma litewskiego. Wywiad ten w streszczeniu podajemy poniżej:

W sprawie propozycji litewskich co do stosunków gospodarczych polsko-litewskich, p.Hołówko oświadczył, iż uważa je za nierealne. Polska nie widzi potrzeby legalizowania obecnego handlu z Litwą, jaki się prowadzi za pośrednictwem państw trzecich. Możliwe to byłoby tylko z chwilą nawiązania z Litwą stosunków konsularnych.

Polska nadal uważa, że kwestja wileńska nie może przeszkadzać porozumieniu polsko-litewskiemu, ponieważ Polska zgadza się wyeliminować tę kwestję z kompleksu innych spraw. Na gospodarcze propozycje Litwy Polska nie odpowie.

Na zapytanie o spławie drzewa Niemnem, p.Hołówko oświadczył, że Polska nie pozwoli spławiać drzewa dotychczas, aż nie zostaną ustalone normalne stosunki z Litwą.

Co do emigratów, jest ich w Polsce nie więcej 100, z tego w Wilnie zostało zaledwie 10, reszta w Łodzi, Katowicach i t.d. Rząd opiekuje się nimi tak samo, jak i emigrantami z innych państw. O tem, że socjaliści polscy udzielają emigrantom litewskim jakiejbądź zapomogi, nic mu nie jest wiadomem i nie może on zabranić polskim socjalistom wspierać Litwinów. Emigranci litewscy okazali się dobrymi robotnikami i dlatego rząd polski nie ma powodów nie pozwalać im na pobyt w Polsce- Jeżeliby sam Voldemaras chciał zamieszkać w Polsce rząd nie odmówiłby.

Na oświadczenie korespondenta, że niektórzy emigranci powracają do Litwy uzbrojeni w celu dokonywania aktów terrorystycznych, p.Hołówko odpowiedział, że winne są tu nienormalne stosunki w Litwie, zaś opowiadaniom terrorystów o tem, że Polska zaopatrzyła ich w broń, nie należy nadawać żadnego znaczenia.

Co do planów Polski względem Wilna, żadnych tu zmian nie będzie. W całej ziemi Wileńskiej niema ani jednego człowieka, któryby się wypowiedział za autonomją Wileńszczyzny.

Co do wiadomości o zamiarach Piłsudskiego proklamowania się królem Polski, p.Hołówko oświadczył, że są to brednie niegodne uwagi.-

D o k o ł a p r o c e s u P l e c z k a j t i s a . Proces Pleczkajtisa ma się odbyć dopiero po upływie pewnego czasu. Śledztwo wstępne nie zostało bowiem jeszcze zakończone, głównie z tego powodu, że bomby, znalezione przy Pleczkajtisie i jego wspólnikach, nie mogły być zbadane w Prusach Wschodnich, a wysłane zostały do Niemiec, skąd jeszcze nie wróciły. Dopiero wtenczas zostanie ostatecznie wykończony akt oskarżenia i da się ustalić termin sprawy.-

U m o w a h a n d l o w a z D a n j ą i P o r t u g a l j ą . Specjalna komisja Izby Handlowo-Przemysłowej zajęła się ostatnio opracowaniem projektu umów handlowych z Danją i Portugalją.-

[illegible]

[illegible]

l i t e w s k i e j .

Podczas pobytu w Rydze, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

II.ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

"Lietuvos Aidas" o trudnościach kredytu.

"Lietuvos Aidas" Nr.257 z dn.11.XI.r.b.Art.p.t."W sprawie naszego kredytu". Streszczenie:

Już dziesięć lat pracujemy, odbudowujemy swoją gospodarkę, kredytu jednak nie zdołały się postawić na należytym poziomie. Jest on drogi i niedostępny. Kredytów udzielają u nas: Bank Litewski, Bank Ziemski i szereg banków prywatnych. Kredyt banku Litewskiego i Ziemskiego nie jest drogi, wszelako te dwie instytucje zaspakajają zaledwie niewielką część potrzeb. Bank Ziemski nie ma dużo pieniędzy, jednak, chociaż bank Litewski ma pieniędzy więcej, również nie może bezpośrednio skomunikować się z konsumentami i udziela kredytu za pośrednictwem banków prywatnych. W ten sposób głównem źródłem kredytu są banki prywatne, każą jednak drogo płacić za swe usługi. Za wkłady płacą tylko 6 %, Bankowi Litewskiemu - 7, same zaś biorą 18 %, niekiedy więcej.

Osoby, korzystające z tak wysoko oprocentowanych kredytów, muszą, rzecz prosta, odpowiednio je użyć, ażeby mieć na tem zysk jeszcze większy. A więc, skoro ktoś pożyczył z banku pieniądze na 18 %, zarobić musi conajmniej 25-30 %. W przeciwnym razie kredyty stają się bezużyteczne. Któż jednak na Litwie tak wiele zarabia? Rolnik z gospodarki swej nie osiąga nawet 10 %. To też kredyty bankowe są dla rolników zgoła niedostępne i korzystanie z nich równa się samobójstwu. To samo mniejwięcej da się powiedzieć o przemyśle i ruchu budowlanym. Domy w Kownie przynoszą zaledwie 18 % brutto. A gdzie zysk czysty i amortyzacja? Pozostaje kupiectwo, któremu najłatwiej jest opłacane przez się wysokie odsetki rozłożyć na klijentelę. Jednakże i w tym wypadku konkurencja wciąż wzrasta, a kredyty zagraniczne stają się coraz dostępniejsze.

W związku z tem wszystkiem, kredyty litewskich banków prywatnych nie spełniają roli, jakaby im przypadała. Kredyty te przypominają raczej dawki narkotyczne, udzielane w pewnych wypadkach chorym organizmom dla przetrwania niebezpiecznego kryzysu czy przedłużenia życia. Do banków litewskich zwracają się też nie zdrowe jednostki gospodarcze, a tylko poważnie zagrożone i niewiele już mające do stracenia organizmy.

Jakie są przyczyny takiego stanu rzeczy? Bankowcy odpowiadają, że kredyt uzależniony jest od popytu: duży popyt wywołuje większą niedostępność kredytów, zmniejszając ilość pieniędzy w obiegu. Czyż jednak z pieniędzmi jest tak krucho? Zgodnie z ostatnim bilansem Banku Litewskiego, zapasy kruszcu i walut obcych wyrażają się sumą 98 miljonów, banknoty zaś w obiegu wynoszą 97 miljonów, innemi słowy - pokrycie banknotów przewyższa 100 %. Jest to najlepszym wskaźnikiem, że pieniędzy na Litwie nie brak, gdyż żaden bank przy zapotrzebowaniu pieniężnem kraju nie pozwoliłby sobie na tak wysokie pokrycie. Wynika stąd, że popytu na pieniądze w Litwie niema, na co zresztą już się sfery urzędowe uskarżają. Niezależnie od tego, dochodzą ze źródeł wiarogodnych wiadomości, że litewskie banki prywatne rozporządzają nadmiarem płynnych kapitałów, które przemycają zagranicę i puszczają w obieg, ażeby w ten sposób utrzymać w Litwie niedostępność kredytów i brak pieniędzy. W związku z tem obecne wysokie oprocentowanie kredytu nie jest objawem naturalnym, a sztucznym wytworem samowolnej polityki banków prywatnych.-

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

W y w i a d p r z e d s t a w i c i e l i p r a s y z m i n i s t r e m s p r a w w e w n ę t r z n y c h L i t w y M u s t e j k i s e m .

W dniu 8 b.m. minister spraw wewnętrznych Mustejkis przyjął przedstawicieli prasy, którym wyjaśnił szereg aktualnych kwestyj. Głównem zadaniem ministerstwa spraw wewnętrznych - według ministra - jest utrzymanie obecnego ustroju oraz zapewnienie obywatelom możliwości swobodnego wykonywania ich pracy. W tym celu ministerstwo dąży do postawienia na wysokim poziomie organy administracyjne oraz policję drogą opracowania projektów statutu naczelników powiatowych, ustawy o policji i ustawy o straży pogranicznej. Ustawy te określają zakres władzy naczelników powiatowych, obejmują wszystkie sprawy, związane z organizacją policji i jej kompetencją, oraz porządkują wszystkie sprawy, dotyczące ochrony granic państwa. W trosce o wyszkolenie policji ministerstwo ma opracować specjalną ustawę o szkołach policyjnych oraz zapoczątkowanie służby policyjnej i komplektowanie kadrów policji. Pozatem ministerstwo opracowuje projekt ustawy o wydawaniu obowiązujących zarządzeń administracyjnych. Ustawa ta określi zakres kompetencji naczelników powiatowych oraz organów samorządowych w sprawie wydawania rozporządzeń obowiązujących, kar za ich przekroczenie i t.d.

Z innych dziedzin zostały opracowane projekty ustawy o stowarzyszeniach, ustawy myśliwskiej oraz ustawy o nadzwyczajnej ochronie państwa. Pozatem są w opracowaniu ustawy o nabywaniu i utracie obywatelstwa, o paszportach, o uzyskaniu pozwolenia na broń, o loterjach, wreszcie - zmiana ustawy prasowej, która wkrótce zostanie wprowadzona w życie. Należy tu jeszcze wymienić przyjętą ustawę o emigracji.

W stosunku do spraw samorządowych, została wydana nowa ustawa o samorządach, według której obecnie w całej Litwie odbywają się wybory do nowych organów samorządowych. Zmiana ustawy o podatkach samorządowych oraz ziemskich wzmocni nowe samorządy finansowo. Ścisły związek ze sprawami samorządu ma kwestja uporządkowania dróg i budownictwa. To też i w tych dziedzinach wydano już ustawy o korzystaniu dróg lądowych oraz zmianę ustawy o budownictwie. Obecnie na porządku dziennym jest statut o samorządach miejskich.

W dziedzinie pracy oraz ochrony społecznej została wydana już ustawa o najmie robotników rolnych, weszła w życie zmiana ustawy o kasach chorych oraz statut Kasy Chorych. Obecnie ministerstwo opracowuje nowy statut ustawy o ochronie społecznej, które ma objąć wszystkie dziedziny ubezpieczenia i projekt ustawy o opiece społecznej nad porzuconemi dziećmi, sierotami, inwalidami i t.d. Opracowany jest również projekt o wypoczynku świątecznym, zmniejszający liczbę świąt. W dziedzinie ochrony zdrowia, wprowadzono w życie nowe statuty ambulatorjów, jak też wydano szereg przepisów o ważeniu lekarstw, pogrzebach, rejestracji przyczyn śmierci i t.d. Ministerstwo opracowało również projekt ustawy o walce z chorobami płciowemi. Projekt ten przewiduje przymusowe leczenie chorych oraz założenie dostatecznej liczby ambulatorjów. Wreszcie ministerstwo opracowało również projekt nowego statutu organizacji swej pracy.

Co się tyczy nielegalnych organizacyj pleczkajtisowców i komunistów, to sprawa ta nie jest aktualna, chociaż ze strony pleczkajtisowców można spodziewać się jeszcze wybryków.

W sprawie przemytnictwa przez granice kraju minister oświadczył, że sprawa ta również nie jest dziś zbyt aktualna. Jedynie w kraju Kłajpedzkim przemytnictwo ma większe znaczenie, gdyż przemyca się z Gdańska spirytus, z Niemiec zaś - eter. Obecnie jednak

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

przemyt spirytusu znacznie się zmniejszył, gdyż policja kłajpedzka posiada statek wojenny.

Powodem starć na granicy polsko-litewskiej są następujące okoliczności: organizacja pleczkajtisowców i dzisiaj jest jeszcze czynna. Mają oni na pograniczu 12 placówek, gdzie pracuje w każdej od 3 do 12 osób. Placówki te zajmują się szerzeniem w Litwie pisma "Pirmyn" i różnych odezw do wojska i społeczeństwa. Pozatem przesyłają broń dla swych agentów w Litwie. Oni to są powodem wymiany strzałów. Pozatem nowi żołnierze nie znają dobrze linji granicznej i z tego powodu również dochodzi do nieporozumień. Co do Pleczkajtisa i jego towarzyszy, są oni w Insterburgu. Władze niemieckie prowadzą dochodzenie w tej sprawie. Przedstawiciele władz niemieckich byli w Kownie i zbierali informacje o Pleczkajtisie. Rozprawa sądowa nastąpi prędko, gdyż dochodzenie się kończy.

Następnie minister oświadczył, że nieprawdą jest, jakoby chciał wysłać z Kowna prof.Voldemarasa. Voldemaras nie dał dotąd powodu do zastosowania względem niego specjalnych zarządzeń. W swoim czasie z Kowna była wysłana Kurmisówna, jako osoba niebezpieczna dla porządku społecznego.

Niedawno ujęci dwaj pleczkajtisowcy będą sądzeni według nowej ustawy o specjalnej ochronie państwa przed tą organizacją. Pożądaneby było, aby sądził ich sąd wojenny przy drzwiach otwartych, aby społeczeństwo zostało o tej sprawie obszernie poinformowane. Obaj ujęci pleczkajtisowcy do winy się przyznali. Mieli oni wysadzić gmach "Ramowe" oraz gmach zarządu policji politycznej.

O krępowaniu na prowincji działalności Centrum Akcji katolickiej i "Pavasaris", minister powiedział, iż organizacje te zamiast oświaty, prowadziły politykę i agitację na rzecz chrześćjańskiej demokracji. Po kilkakrotnych ostrzeżeniach przestano udzielać im pozwoleń na zjazdy. Zajścia te wynikają z braku ustawy o stowarzyszeniach, wkrótce jednak ustawa taka wejdzie w życie.

Dochodzenia w sprawie pobicia w swoim czasie Żydów w Słobodzie, jest prawie zakończone. Trzech policjantów usunięto, wyżsi urzędnicy otrzymali naganę i ostrzeżenie. Sprawa zostanie przekazana sądowi. xxx

"Żelazny Wilk" nie przygotowywał żadnego zamachu na Kustejkisa. Wprawdzie przygotowywano zamach i ujęto w tej sprawie 12 osób, nie ma to jednak związku z organizacjami krajowemi. "Żelazny Wilk" jest organizacją sportową, nie wykroczył poza ramy swej działalności, to też niema potrzeby krępować go.

Na zakończenie wywiadu, minister oświadczył, że co do skarg Voldemarasa, iż usunięto od niego jego straż przyboczną, to w rzeczywistości jako premjer, miał on straż znacznie większą, niż ta, którą mu wyznaczyło ministerstwo spraw wewnętrznych dzisiaj. Straż ta jest zupełnie wystarczająca i dlatego zostali wydaleni na prowincję dwaj studenci, którzy samowolnie chcieli strzec osoby Voldemarasa. Ponieważ przeszkadzali oni straży, wyznaczonej przez władze, wysłano ich do miejsca zamieszkania, Voldemarasowi zaś zakomunikowano, że ponieważ uskarża się, iż obecne środki bezpieczeństwa nie są dla niego dostateczne, może sobie dobrowolnie obrać kraj, gdzie będzie się czuł bezpiecznym.

Na tem minister Kustejkis zakończył wywiad.-

O d r o c z e n i e s p r a w y "U k i n i n k u S a j u n g I". Sprawa banku "Ukininku Sajungi" w Rakiszkach, który się miała odbyć 25-go b.m., została przeniesiona na 12 stycznia 1930 r..-

S k a r g a k a s a c y j n a s k a z a n y c h w z w i ą z k u z p a n a m ą t ł u s z c z o w ą . W dniu 6 b.m. wszyscy skazani w sprawie afery ze słoniną, za wyjątkiem Fryzińskiego, złożyli w Trybunale Najwyższym skargę kasacyjną od wyroku wojennego sądu.-

Z w o l n i e n i e z w i ę z i e n i a . Zwolniono z kowieńskiego więzienia ciężkich robót studenta Piotra Armalisa po zredukowaniu mu

jednej trzeciej części kary. Armalis był skazany na więzienie przez sąd wojenny pod zarzutem szykowania przewrotu.-

K r y t y k a p o l i t y k i z a g r a n i c z n e j V o l d e m a r a s a p r z e z S l e ż e w i c z a . Na posiedzeniu centralnego komitetu partji liaudininków, były premjer i minister spraw zagranicznych M.Sleżewicz wygłosił wielką mowę, w której ostro krytykował politykę zagraniczną Voldemarasa i podkreślił popełnione przez niego błędy, jak w dziedzinie stosunków z Polską, tak i z innemi państwami. Sleżewicz zaznaczył, że polityka zagraniczna Voldemarasa była uzależniona od jego względów osobistych i bardzo ujemnie wpłynęła na zagraniczno-polityczne położenie Litwy.-

Z a k a z o d c z y t u V o l d e m a r a s a . Jedna z organizacyj studenckich zwróciła się do władz rządowych z prośbą o zezwolenie na wygłoszenie przez Voldemarasa odczytu "o małej Litwie". Wygłoszenie odczytu zostało zabronione ze względu na możliwość starć zbrojnych pomiędzy słuchaczami.-

E m i g r a c j a z L i t w y . Liczba emigrantów z Litwy za pierwsze dziesięć miesięcy 1929 r. wynosi 13 i pół tysiąca osób. Emigracja kierowała się głównie do Argentyny, Brazylji i Kanady.-

E p i d e m j a t y f u s u p l a m i s t e g o w S z a w l a c h . W czasie ostatnim szerzy się w Szawlach epidemja tyfusu plamistego.-

D o k o ł a w y b o r ó w p r e z y d e n t a L i t w y . Podczas audjencji dla naczelników powiatów prezydent republiki oświadczył, że opracowana została nowa ustawa o wyborach prezydenta państwa i że wybory odbędą się w marcu przyszłego roku.-

U c i e c z k a f u n k c j o n a r j u s z ó w l i t e w s k i e j s t r a ż y p o g r a n i c z n e j . W dniach ostatnich z litewskiej straży pogranicznej w powiecie Wileńsko-Trockim zniknęło dwóch jej funkcjonarjuszów. Niemal jednocześnie zniknął w tajemniczy sposób naczelnik II rejonu litewskiej straży pogranicznej, Kotik. Zachodzi przypuszczenie, że zbiegli oni zagranicę, zwłaszcza że byli podejrzewani o sympatyzowanie z Pleczkajtisem. -

N o w y w y r o k w s p r a w i e p r z y n a l e ż n o ś c i d o o r g a n i z a c j i P l e c z k a j t i s a . W poniewieskim sądzie wojskowym zapadł wyrok w sprawie przynależności niejakiego Kichina, z pochodzenia Żyda, do organizacji Pleczkajtisa. Podsądny skazany został na dożywotnie ciężkie więzienie.-

B u d o w a f a b r y k i p a p i e r u w L i t w i e . W związk z wydzierżawieniem monopolu zapałczanego ~~xxxxxxxxx~~ zamierza syndykat szwedzki założyć w Litwie fabrykę papieru, któraby zatrudniła krajowych robotników, zwolnionych narazie wskutek tranzakcyj rządu litewskiego z syndykatem.-

U z u p e ł n i a j ą c y b u d ż e t m i a s t a K o w n a . W dniach ostatnich kowieńska rada miejska uchwaliła budżet uzupełniający na sumę 442.000 lt. Główną pozycję wpływów budżetu uzupełniającego stanowi pożyczka od rządu na sumę 400.000 lt. W prelimi narzu wydatków figuruje suma 350.000 lt. na potrzeby wodociągu, 50.000 lt. - na zbudowanie mostu przez rzekę Girstupię i 22.000 lt. - na wydatki pomniejsze.-

[illegible] czekt karty. Amelia [illegible]
[illegible]

K r y t y k a [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] pewnych [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

VI. KŁAJPEDA.

"M e m e l e r D a m p f b o o t" w s p r a w i e n a d a w a n i a o b y w a t e l s t w a K ł a j p e d z i a n o m.

"Memeler Dampfboot" w jednym z ostatnich numerów zaznaczając, iż oprócz kwestyj politycznych i finansowych pozostaje jeszcze nieuregulowana sprawa nadawania obywatelstwa Kłajpedzianom, pisze m.inn.:

Według art.5 statutu kraju Kłajpedzkiego uregulowanie pobytu obcokrajowców ma być właściwością władz autonomicznych. Tymczasem stało się ono właściwością gubernatora. Istnienie przy urzędzie gubernatora komisji decydującej o prawie zamieszkania ma bardzo niewielkie znaczenie. Po wielkich rokowaniach zdołano osiągnąć, iż wystawienie paszportów odbywa się w dyrektorjum. Założone tam biuro paszportowe działa jednak zbyt "autonomicznie". Przyjmowane są tam takie uchwały, które mają decydujące znaczenie dla wielu Kłajpedzian. Setki Kłajpedzian uznaje się tam za obcokrajowców. W większej ilości wypadków chodzi o takie osoby, które 10-go stycznia 1920 r. przypadkiem nie były w kraju Kłajpedzkim. Kierownik wydziału paszportowego powołuje się przytem na art.8 konwencji kłajpedzkiej i odbiera tym osobom kłajpedzko-litewskie paszporty, oświadczając, iż są obywatelami niemieckimi. Gdy osoby te udają się do konsulatu niemieckiego, prawo ich do obywatelstwa niemieckiego zostaje zakwestjonowane. W ten sposób pozostają one bez obywatelstwa i, nie mając żadnych dowodów osobistych, nie mogą wyjechać zagranicę, gdy zachodzi potrzeba.

Interpretacja więc art.8 konwencji kłajpedzkiej jest niepoprawna. Artykuł bynajmniej nie mówi, iż dawni obywatele niemieccy mieli mieszkać w kraju Kłajpedzkim dnia 10-go stycznia 1920 roku, lecz powinni być stałymi mieszkańcami tego kraju.

Innych właściwości należy się dopatrywać w uwzględnieniu deklaracji optantów, wypowiadających się za obywatelstwem litewskiem. Aczkolwiek termin optacji upłynął 31-go marca 1926 r., wiele osób nie wie jeszcze, do jakiego obywatelstwa należy.-

K r y t y c z n a s y t u a c j a k ł a j p e d z k i e g o p r z e m y s ł u d r z e w n e g o.

"Memeler Dampfboot" Nr.264 z dn.10.XI.r.b.Art.p.t."Kryzys tartaków kłajpedzkich". Streszczenie:

Opinja publiczna w Kłajpedzie zaalarmowana została wiadomością o likwidacji jednej z największych firm drzewnych na obszarze Kłajpedy w Szyłokarczmie /firma Kolitz/. Fakt ten potwierdza jedynie datujący się od dłuższego czasu kryzys w kłajpedzkim przemyśle drzewnym. Przyczyną kryzysu jest, jak wiadomo, zamknięcie Niemna dla spławu drzewa, który przed wojną wyrażał się cyfrą 1 miljona festmetrów, podczas gdy dziś liczba ta spadła do ~~100-150.000~~ 100 - 150 tys.festm. Aczkolwiek import przez port Kłajpedzki z roku na rok się powiększa, nie wpływa to na ożywienie kłajpedzkiego przemysłu drzewnego, tak charakterystycznego dla oblicza gospodarki kłajpedzkiej od całych stuleci. Zresztą import, tak jednostronnie się rozwijający, przyczynia również wiele trudności. Gdy podczas wojny bowiem eksport przez port kłajpedzki był z reguły większy niż import, obecnie wyraża się zaledwie jedną trzecią importu. W wyniku tego frachty dla portu Kłajpedzkiego kalkulują się mniej pomyślnie, niż dla innych portów, których stosunek importu do eksportu jest bardziej korzystny.-

VI. KŁAJPEDA.

„Memeler Dampfboot" w sprawie nadawania obywatelstwa Kłajpedzianom.

„Memeler Dampfboot" w jednym z ostatnich numerów zamieszcza, iż opatrz [illegible] politycznych i finansowych przeszło jeszcze [illegible] uregulowana sprawa nadawania obywatelstwa Kłajpedzianom, pisze m.in.:

Według art.8 ustawy [illegible] Kłajpedzkiego uregulowanie [illegible]

[illegible]

[illegible]